

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL

LEI 2,60 ANUAL
ABONAMENTELE SE FAC
NUMAI PE UN AN

COLABORATORII ACESTUI NUMĂR

L. Rebreanu, Stelian Vasilescu, Ion Dragu, C. Scurtu, Arh. Gherontie Nicotau,
Popoa, Ion C. Băicoianu, Aurel M. Ionescu, etc.

ANUNCIURI

LINIA PE PAG. 7 și 8
BANI 20

Marea Horă a Unirei

SĂPTĂMÂNĂ

UNIREA

Azi se împlinesc 57 de ani de când Muntenia și Moldova și-au dat mâna spre a forma mai întâi Principatele-Unite și mai târziu Regatul liber și independent al României.

Ziua de 24 Ianuarie e una din cele mai de căpetenie în viața poporului român, pentru că marchează primul pas spre realizarea marelui ideal național.

In această zi istorică e o datorie de recunoștință pentru întreaga româniime de a-și îndrepta gândul și sufletul spre acei cari au făcut Unirea și cari azi dorm somnul de veci.

Să ne descoperim înaintea mormântului Sfânt dela Ruginoasa care cuprinde osemintele lui Alexandru Ion I. Cuza, și înaintea mormintelor colaboratorilor și sfetnicilor marelui Domnitor.

Și în această zi solemnă mai e un mormânt în fața cărui trebuie să închinăm. E mormântul de la Mănăstirea Curtea-de-Argeș al primului Rege al României, Carol I, care a continuat cu atâta iubire de neam și înțelepciune opera grandioasă a predecesorului său, făcând România de azi, înfloritoare, puternică și respectată în concertul statelor civilizate.

Mari au fost generațiile cari, învingând atâtea greutăți, au izbutit să aducă România pe treapta înaltă unde se află.

România liberă strălucete azi ca un soare. Româniul subjugat împroștat în afară din fruntăriile ei privește spre eu cerându-i zdrobirea lanțurilor seculare, libertatea. Toți acești români, sunși din sânul patriei mame, urd de neînfrânta dorință de a-și da mâna cu frații lor din regat.

Și această dorință a lor e atât de legitimă, atât de puternică, în cât nu cunoaște nici o stăvilă.

Generațiilor de acum le incumbă datoria de a transforma dorința lor în fapt. Opera generațiilor din trecut, ori cât de măreață ar fi, nu e desăvârșită. Nu s'a realizat, până în prezent, decât o mică parte din visul românilor. România nu se compune numai din Muntenia și Moldova, ci și din alte ținuturi, vaste, fertile, populare de români și cari, în ciuda istoriei și dreptului ginților, sunt stăpânite de neamuri cu totul străine.

În ziua de azi, cântatul Unirea va suna în mod cu totul deosebit în sufletele

tuturor românilor, cari mâinii până acum și la vor putea gândi mai adânc, cu seninătate și cu cel mai curat patriotism, la ceea ce au realizat ro-

lor. ceeace mai au de realizat spre a asigura propășirea și viața trainică a țării lor.

Războiul anecdotic

Blestemul.

Impărăteasa Augusta a Germaniei se duse să viziteze răniții dintr'un spital. Intr'o sală a spitalului, printre numeroși bolnavi era și un ofițer ale cărui picioare și brațul drept i-au fost amputate și pe corpul ăsta ciuntit erau numai răni făcute de gloantele șrapnelilor.

Rănițul era aproape în agonie.

Impărăteasa înduioșată de suferințele lui, se apropie de muribund și cerea să-i vorbească cu blîndețe:

— Sărman copil. Te compătimose de chinurile și nenorocirea ta. Spune-mi ce ai vrea în acum și voia-ți va fi împlinită.

Rănițul îndreptă privirile către împărăteasă și adunându-și toate rămășițele de puteri, strigă, mai mult călăind:

— Doreșc un singur lucru, ca soțul și copiii tăi să aibă soarta pe care o am eu.

Impărăteasa își pierdu pentru moment cumpătul și apoi lăsă liniștia agenția nefericitului ofițer.

(După ziarul din Vargovia „Varchanski Mousel”).

Bacșiul marelui.

După un dejun la Kaiser, mareșalul Hindenburg se suie în automobil, pentru a se duce la cartierul general, dar când să pornească, șoferul nu poate pune mașina în mișcare. Automobilul e stricat. Impăratul împreună mareșalului ușa din mașinile sale.

Ajungând la destinație, Hindenburg scoate o hârtie de cinci mărci și i-o dă șoferului care conducea mașina.

— Mă iertați, Excelență, îngână șoferul, nerăbdător, în poziția reglementară. Excelența Voastră nu mă recunoaște?

— Ba te recunoașc foarte bine.

Dă-te ești boronul... cutare și adeseori am fost la vânătoare cu tatăl d-tale, cu care sunt prieten de mult. Trebuie să știi însă, sergent, că atunci când eeri un post de servitor, trebuie să știi să și primești un bacșiș.

Eroismul unui român.

Atunci când gândul nostru zboară necontenit spre cei dragi ai noștri depărtați, asupra cărora într'una falfăie aripile morții,—cu atîta drag înregistrăm câte o bravură săvârșită de ei.

De astă dată se mai desprinde un nume de erou din rândurile voinicilor.

Un erou român: caporal Nicolae Cociu, din Buhani, de pe apele Crișului alb (fratele distinsului învățător conf. Petru Cociu din Douceni).

La suetul goarnelor a plecat și el împreună cu ceilalți șoimi, de prin munții și văile, din poezile și luncile noastre atât de seumpe și fermecătoare.

Au luat-o spre Galiffia, cea de Dumnezeu urgisită, unde azi un neam întreg se svărcolește în sânge.

Infanteristul Nicolae Cociu optîmător reg. 33, a fost împărțit la ambulanță și pentru ținuta lui aleasă a fost avansat caporal.

Atacând odată rușii cu forțe superioare, ai noștri stăteau înțeleșiți locului, ca sbuciumul talazurilor la înerturarea lui Neptun.

S'a comandat atac cu baioneta. Feciorii stăteau înclenșiți în tranșee în fața puhoiului.

Nu se afla nici unul care să sară primul din tranșee.

Comandantul întreabă pe cei dela ambulanță: care s'ar angaja pentru a-i îndemna pe ceilalți la atac?

Mândru ca un brad din munte pare Nicolae Cociu, se lupilește în

tranșee și la un signal dat — îniri strigăte de „hurra” — prin ploaie de gloante sure din tranșee și o pornește înainte; ceilalți după el se descinge o înclerare inversunată care se sfârșește cu alungarea Rușilor.

Nicolae Cociu e prezentat înaintea comandantului, carele plin de admirație, îl felicită și propune tot odată spre decorare.

La câteva luni primește medalia de argint elasa II-a ca o răsplătă binemeritată pentru fapta eroică.

Suntem mândri, că în cununa vitejiilor fiilor noștri s'a mai pus și această floare.

Il felicităm pe caporalul nostru și îi urăm sănătate deplină ca să se poată bucura cândva și de roada mult dorită a vitejiilor noastre răzmeriști, cari vor forma istoria de mâine.

Auzi, cocoșul cântă.

Un soldat, rănit rău, cu toate îngrijirile medicale intrase în clipele de agonie. Conștiința-i era limpede și ea la toți muribunzii îi mai flutura în suflet nădejdea, că dacă va scăpa în noaptea cece, va putea să mai trăiască. Până la ziuă mai era mult însă. La ficcare ceas, el întreba, mai e până în zori? Sora de caritate îi răspundea cu răbdare îngerească: mai e puțin.

Pe la miezul nopții, bolnavul simțea că se înăbușă și întreabă cu disperare: mai e? Nu-i era patru?

Gardiana mângăindu-l îi spuse:

— Mai e puțin, dragul meu.

Bolnavul se enervă, începu să plîngă și dintr'o dată trezindu-se ca dintr'o aiurare, îi zise:

— S'aude un cocos, da, îl aud bine, cântă; e ora 4 prin urmare.

Gardiana ascultă atentă. Nu era nimic. Bolnavul avea o halucinație. Dar vecinul de pat și de houlă, care veghea înduioșat și el, ne mai având nici răbdarea, nici puterea de a fi martorul unei agonii dureroase, se sculă din pat, se furisă până la ușă și începu să imiteze cântatul cocoșului:

— Cu-cu-ri-gu.

Bolnavul auzi, sora de caritate auzi și ea și amândoi restiră deodată:

— A cântat. Auzi cocoșul cântă!

Cântecul cocoșului însă n'a avut darul să-i mai prelungească ocarurile de train. O orină groznică de durere i-a năbușit glasul și în câteva clipe și-a dat ochetea slăbită.

A murit, dar a murit împăcat, că a auzit cocoșul cântând.

Cu pîntenii.

Un convoi de prizonieri ruși trecea prin fața unui grup de ofițeri prusiaci. Ofițerii priveau pe prizonieri cu ochii înflăcărați de ură.

Deodată, din rândul ofițerilor, eși unul tânăr, elegant îmbrăcat și se îndreptă către prizonieri. Ajungând în fața lor, se opri, lăen un înconjur și bătu nervos din pîntenii. Camaraziile lui au răs. Elegantul însă nu și-a sfârșit încă gluma. Dădu poruncă să se oprească convoiul. Luă atunci elegantul, pe cel mai înalt dintre prizonieri și-i ordonă să se așeze cu fața în sus culeat pe spate. Zis și făcui. Junelo prusac începu atunci să și așeze un pîntenii într'o falcă și celalt în altă falcă a prizonierului și nu s'a lăsat până când pîntenii nu s'au ciocnit în gura nenorocitului prizonier rus.

Camaraziile lui au răs și l'au felicitat:

— Ce băiat gentil și glumeț era camaradul lor!

Zorii zilei

— Cîntec ostășesc —

Frați oțetși ai României, ascultați în spre Carpați:
Vocea îngetui vă chiamă să scăpați pe-ai voștri frați.

Suferințele de veacuri, de la noi și de la ei,
N'a stăbit al nostru sânge, n'a făcut din noi mizei.
Dorul nostru, împreună veacuri multe-a străbătut,
Unda râurilor, codrul, muntele l-au răsbătut.
Din amestecul durerii, în Carpați s'a plămădit
Vlaga neamului ce poartă nume mare, strălucit.
Unda, codrul și Carpații — mângăere la nevoi —
Astă-zi, coama scuturându-și, cere fapte de la voi!

Tricolorul României, falfăind pe munte sus,
Oglîndească-se în ape și spre mare și spre-apus.
Să lărgim hora unirii, peste câmpii și peste deal,
De la Tisa înstrăinată pîn la frații din Ardeal.

Brav popor, oaste vitează, largul țării cercetați:
Soarele zilei de mâine răsări-va din Carpați.
Nu vă năfiozeze moartea, fi și frați Daco-Romani,
Voievodul de la Putna strajă stă de-atlăția ani:
Moartea de erou e sfîntă — jertfă pentr'un ideal —
Ascultați-o cum o cîntă Doina dulce din Ardeal!

Popea-Constanța

Unirea Principatelor

La tinerețe La bătrânețe

Doamna Elena Cuza-Vodă
Fondatoarea Azilului „Elena Doamna”

Colaboratorii lui Cuza Vodă-1859-1866-Președinții de consilii Miniștrii

 MITROPOLITUL NIFON	 ION AL. FILIPESCU	 NICOLAE GOLESCU	 BARBU CATARGIU	 DR. N. KRETULESCU	 MAN. K. EPUREANU
 MIH. KOGĂLNICEANU	 ANASTASE PANDĂ	 CONST. BOGZIANU	 PR. ION CRÎCĂ	 PR. D. CRÎCĂ	 CONST. WEGRI
— M I N I S T R I I —					
 GR. FILIPESCU	 DIMITRU BRĂȚIANU	 V. ALEXANDRI	 CONST. STERİAD	 AL. B. GOLESCU	 GAL. J. M. FLORESCU
 CA. ROSETTI	 STEF. GOLESCU	 DIM. BOCUȚINEANU	 G. BRĂILOIU	 CHR. TELL	 LUD. STEEGE
 VASILE BOERESCU	 J. C. BRĂȚIANU	 ION G. CANTACUZINO	 GAL. BARBU VLADIANU	 PETRE ORBESCU	 GAL. SAVEL MANU
 GAL. G. MANU	 G. D. VERNESCU	 DIM. CARIAGDI	 DIM. GUSTI	 BARBU BELCU	

CUIBUL

Scenetiță de IOAN DRAGU

(Urmare și sfârșit)

PAUL. — Vrei să spui al disperării. Drama nenorocitului acela era de o simplitate antică. Iubise. Cînd iubeste cineva, nu muncește; cînd nu muncește, nu câștigă bani; și cînd nu mai are bani, așteaptă degeaba la ferastră un năseior draguț care îl face să-și piardă noaptea.

LUCA. — Da, e neplăcut cînd e frig.

PAUL. — Sau cînd e cald. Conso-lui dar pe „salvatul” meu spunîndu-i că povestea lui e aceea a lumii întregi, și îi împrumutai eițiva poli ca să poată trăi cu ei pînă se va deschide prima expoziție de pictură. Într-o dimineață veni să mă vadă; era radios; mi-aducea înapoi banii și tabloul acesta care are să valoreze cîndva cîinci mii de lei. Astfel plătesc artiștii. — „Ia te rog pinza aceasta, îmi zise el, are să-ți amintescă ceea ce ai făcut pentru mine”. — „Dar d-ta să fi fost în locu-mi ai fi făcut la fel”. — „Nu-i probabil, dar e posibil. Ceca ce-i sigur, e că de la baia de la Mamaia totul îmi reușește: mi-ai purtat noroc”. — „Așa dar ești fericit?” — „Ca un regel”. — „Și ai uitat năseiorul de la ferastră?” — „Da, cunosc acum un altul care-mi apare la ușă”. Gîndește tu acum, ce-o să zică omul acela cînd va afla că tabloul i-a fost vîndut: — „Iată încă unul care a speculat recunoștința mea”. Și de aceea, amice dragă, sunt nespun de dezolat.

LUCA, turnîndu-i șampanie. — Bea atunci, o să-ți treacă.

PAUL. — O să-mi treacă... De unde știi?... Și apoi, patul meu de nuc! Ce să-ți mai vorbească de el?

LUCA. — Bine faci.

PAUL. — Uite, masa asta pe care am supat de atîtea ori în veselă tovarășie, nu face șaițeci de lei; ei bine, mi se pare că nu poate mînea cineva cum se cade decît pe ea, și că atunci cînd va fi vîndută, n'am să mai știu să supez.

LUCA. — Ei și? Ai să supezi la lordake.

PAUL. — Dar măsuta de culo pe care am jucat de atîtea ori poker și bacara! Cred că am să mor pe jumătate cînd n'o voi mai vedea.

LUCA. — Ai să te duci la Club.

PAUL. — Și o să zic adio la tete-ă-tete-uri, cînd n'oi mai avea canapeaua de lingă mine.

LUCA. — Ești absurd! Ca și cum ai crede că n'o să mai ai cămăși cînd îți vei fi vîndut dulapul cu oglindă.

PAUL. — Cine știe?

LUCA. — Nici batiste.

PAUL. — Poate. Desigur că n'are de vie o Mimi ca să strecoare mîrile-i albe și fine în cutiile vultare ale unui serin ordinar.

LUCA. — Bea și urmează; mă urmezezi.

PAUL. — Mulțumesc; unde am șmas?

LUCA. — Unde vrei; să facem inventariul. Ți se vor umezi oare ochii de lacrimi cînd vei zice adio cămășii dela sobă?

PAUL. — Ba bine că nu. Cu ajutorul lui Icaam cu polițele și conturile din mîinile creditorilor.

LUCA. — Ei bine, de-acum n'ai de cit să pui mînuși.

PAUL. — Sunt silit. Paravanul de lingă sobă e un cadou al verii-mi.

LUCA. — Cu pauzele și miozotisirii.

PAUL. — „Gîndește-te la mine și nu mă uită!”

LUCA. — Un pleonasma.

PAUL. — Da. A venit aici doi ani după mărișul ei. Am vorbit de trecut și de prezent. N'am putut și dacă a roșit, căci a stat mai tot timpul după paravan. Avea șaisprezece ani cînd mi Pa dăruit. Ghicise ea oare că se va servi de el șapte ani mai tîrziu?

LUCA. — O femeie se gîndește la orice.

PAUL. — Cutia aceea chinezească conține autografele cele mai scumpe pentru inima mea. Covorul pe care îți pui tu picioarele murdare mi-a fost dat de o prietenă draguță. Lucra la el toată ziua, mă iubea toată noaptea, și mă înșela și broda Dămăneca în loc să se odihnească. Cu toată activitatea aceasta febrilă, era mai săracă decît Iov. Azi nu mai brodează. Are... tot ce-i trebuie.

LUCA. — Firește.

PAUL, sculîndu-se în picioare și plimbîndu-se prin odaie, cu gesturi largi. — Aici, fiecare lucru își are trecutul lui, fiecare bibelou povestea lui; gîndul că voi părăsi cuibul mă inebunește. Nu știu dacă am să mă pot mîngîia. (Își ia capul între palme).

LUCA, venind la el și băcîndu-l pe spate. — Haide, dragul meu, ai curaj!

PAUL, dînd din cap. — Vai, Luca, ce nenorocit sunt! (sculîndu-se în picioare). Căci, vezi tu, casa noastră e regatul nostru, e prelungirea și reflexul personalității noastre. Martori și confidente ale vieții noastre, mobilele și bibelourile ne desvălucesc gusturile tainice, ideile, concepția pe care ne-o facem despre ferice și frumusețe... (se oprește în fața sobei). Imi pare că cele două genuri familiare ale cuibului, focul și lampa, n'au să mai aibă aiurea acelaș farmec pentru mine (luînd vîtra-

bul și așezîndu-se în fața sobei, pe un scaun). Foc de lemne care pilpîie, foc de cărbuni care se prăbușește în incandescențe fărîmițate, amîndună mă fac să născ caloriferul lipsit de poezie, orb, mut și impersonal...

LUCA, rîzînd. — Glumești?... Ori e efectul șampaniei?

PAUL, dînd din umeri. — Vorbesc serios. Ce e caloriferul, măi băiete? E socialismul colectivizat aplicat la încălzit. Aparține tuturor și nimă-nui. Imparte o căldură egală lipsită de strălucire și de viață. Indiferent, anonim, își face serviciul cu o măști-nă. N'are suflet; are în schimb niște tuburi stupide... (privind focul). Dar vezi tu, focul are suflet. El naște din mîinile noastre, dăinuiește numai grație griji pe care i-o purtăm, și dacă îi refuzăm alimentul moare ca o iubire neglijată (scormonește în sobă). Dacă îi ațităm furia, se face mistuitor ca geloza și distrugător ca minia. Are uneori, sub cenșe, o răbdare nesfîrșită; alteori, apare numai și dispăre. E mormintul arzător în care scrisorile și secretele noastre găsesc un mormint splendid... Nu vezi tu, măi, că e însuși principiul vieții, că e iubirea?... (se scoală și privește pe Luca triumfător).

LUCA, pipăindu-l, comic și totuși îngrijorat. — Te simți... bine?

PAUL, luîndu-l de braț. — Vîno puțin... (ducîndu-l în fața unei lămpi susținută de o femeie de bronz așezată pe un pedestal înalt). Știi ce e asta?

LUCA, privindu-l tot mai îngrijorat. — Lampă.

PAUL. — E sora ăluia de care ți-am vorbit adineaori. E neplăcută uneori, căci, sub pretextul că e de sexul feminin, își permite multe capricii. Înainte de a-și arăta inima-i de lumină, cere îngrijiri minuțioase și mîngăeli delicate... E uneori o țărăncă în rochie de faianță, alteori o damă exotică de porțelan fibros, ori o prințesă îmbrăcată în argint... Rustică sau somptuoasă, fuge de dorințele noastre și se îmbufnează dacă fusta nu-i e curată și dacă nu i s'a curățit cu grije și respect gulerașul de alamă și tubul de cristal...

Dar cînd consimte să se aprindă după atîtea ceremonii, ce dulce-i în vedea, și ce plăcută tovarășie îți dă sub pălăria-i de hîrtie sau de dantă-lă!... Cîta prietenie în flacăra-i modestă!... Îndeamnă pe cel ce lucrează, mîngîie pe bolnavul ce suferă; zina asta are virtuțile unui înțelept și ale unei surori de caritate... Și totuși, e femeel! Căci dacă o neglijezi, se răzbumă scoțînd limba-i roșcată și scuipînd fumul negru ca inimă unei amante jignite... O mîngîiere, o invirtură de cheie, o fac din nou cuminte. Și ce frumos știe să moară, palpitînd cu o grație patetică!...

LUCA, zguduindu-l puțin de umăr. — Paule, tu vorbești așa?

PAUL, tresărînd. — Ce e?

LUCA, privindu-l în ochi. — Șampania, nu e așa?... Șampania...

PAUL, încruntîndu-se, brusc, luîndu-l din nou de braț. Vîno cu vîno. (Se oprește în dreptul draperiei din fund și o dă la o parte. Se vede un mic salonăș oriental, cu un divan jos și larg și cu un pian). Uite vezi pianul meu? Il regret poate mai mult ca orice. Căci instrumentul acesta de care își bate joc mai toată lumea, din pricina banalității lui, e sufletul casei. Îndată ce-i vorbești îți răspunde. Și răspunde la orice; are hohote de ris pentru veselie și lacrimi pentru durere. E un mormint viu în care îți îngropi toate amintirile, dar îndată ce le evoci, ele se deșteaptă, cîntă și plîng... (trage draperia la loc). E greu, dragul meu, să trăiești în provizoriu, fără planuri mari, risipîndu-ți eniburile după fautezie, după modă sau după nevoie. Fiecare etapă a vieții noastre e o mutare; și Penații noștri sunt zei nomazi pe cari li transportă fără înecutare vagoanele capitonate... (se aude bătînd în ușă).

PAUL, întorcîndu-se, mirat. — Cine e?

GLASUL lui MIHAI. — Eu, Mihai. Aveți o scrisoare, cucerane.

PAUL. — Ad'o incoace.

MIHAI, intră. — E recomandată. (îi întinde scrisoarea și recipisa. Paul iscălește aceasta din urmă. Mihai o ia și iese).

LUCA. — Recomandată?... Degetul lui Dumnezeu, poate.

PAUL, deschîndu-l calm plicul. — Na. E mina lui Gordianu, avocatul lui unchiu-meu... (citește). Ah! Doamne!...

LUCA, curios. — Ce e?

PAUL, ridicînd triumfător scrisoarea. Ghici? (alergînd la ușă și deschînd-o) Mihai! Fă-mi iute valiza; pune un rînd de rufe și trusa de toaletă. Am un tren la două și cîinci, și e deja unu și jumătate.

LUCA. — Cum, pleci?

PAUL. — Fără întîrziere.

LUCA. — O nenorocire?

PAUL. — Nu; adică da: a murit unchiu-meu și mi-a lăsat toată averea. (aruncîndu-i scrisoarea). Na, citește și tu.

LUCA. — Ce șansă (citește).

PAUL, ducîndu-se din nou la ușă. — Mihai, grăbește-te.

LUCA, înapoindu-i scrisoarea. — Ce fericeire pentru tine. Ai să poți în fine să-ți salvezi cuibul.

PAUL. — Ce cuib?

LUCA. — Mobilele tale scumpe, la cari (îi așa de mult; creditorii sunt în stare să-ți cadă în genunchi, cînd vor citi scrisoarea.

PAUL, privindu-l cu milă. — Cum? Îți închipui în că am să păstrez toate vechiturile astea? Nu cumva începi să... (făcînd un gest expresiv) te cretinizezi?

LUCA. — Dar adineaori nu voisi

Mormîntul lui Cuza de la Ruginoasa

să le dai nici pentru o sută de mii de lei.

PAUL. — Ziceam o sută de mii cum ai fi zis orice altceva.

LUCA. — Așa dar s'au dus... amintirile și regretele?

PAUL. — Când ești bogat nu mai ai regrete.

LUCA. — Bine, dragul meu; dar amintirile?

PAUL. În vreme ce Mihai intră cu valiza. — Amintirile? Ce să mai fac eu ele acum când n'am decât speranțe?...

Noaptea 'n sat

D-lui Al. Macedonski

La căsuța de din vale
Slab lucosie o umină,
Reflectând în vase p'ale
Pomii albi de prin grădină.

Prin ogăcul spart de ploaie
Linistit se naltă fumul
Și ca șarpele se ndoaie,
Incelându-se tot dramul.

Lângă sobă stă bunică
Cu un cer în'o furcă,
Iar din tr-acă „militică”
Gănușind o corbă nevră.

Nepoteii sar într'una,
Parcă-ar fi varăți în teapă
Și se r'agă de bătrână
Vre-o porcăre să le înceapă.

Și când zise „a fost odată”...
Poarta scârțâie 'n fâțână;
Sperioși nepoții călă
Să se ndese spre bătrână.

Dar se liniștesc cu toții;
Carul intră neet pe poartă;
Se fac cumintei nepoții
Cu suflarea neacă, moartă.

George, slab în use bate
Cu-a lui mână de ger sleite;
Hainele-i sunt înghețate
Și mustățile albite.

Lângă sobă se lungeste
Înmuat ca de o lăne,
Iar copii trag hoteste
La tătuca, pe sub gene...

Toti adorm; tăcere plină
Stăpânește firea n'reagă,
Numai vântul slab suspină
Dintr'o inimă pribeagă...

Grație Ion C. Băicoianu

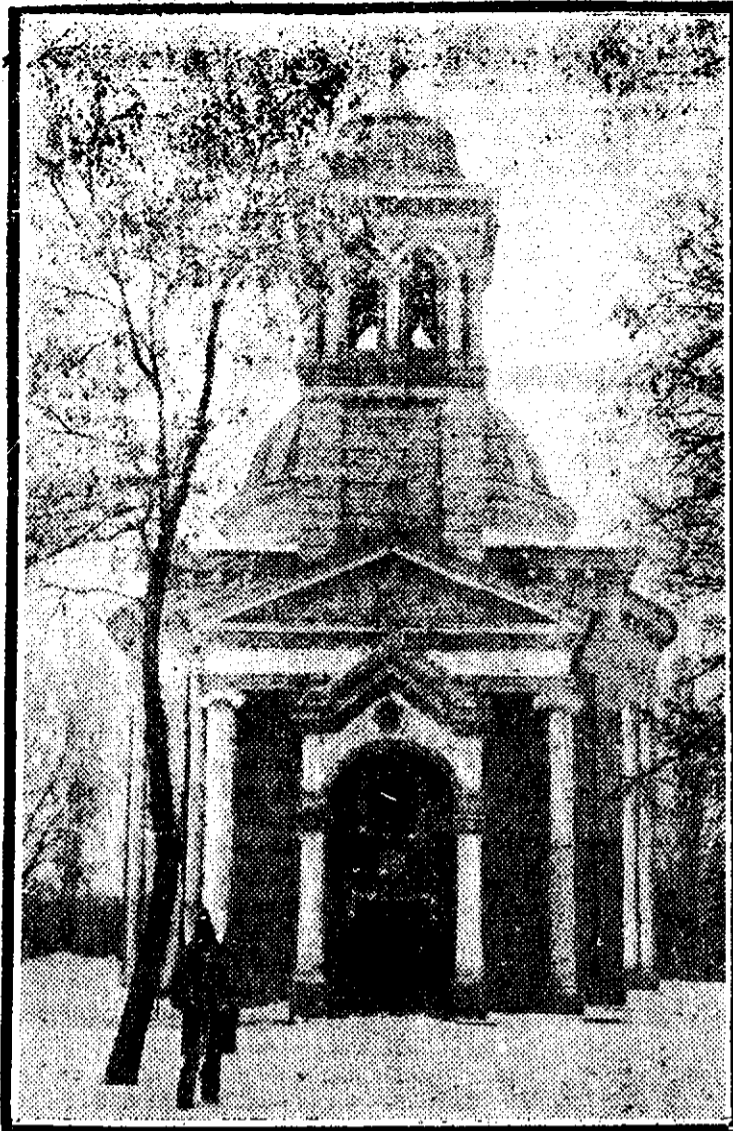
MISTER

Când, în clipe de durere
Viața pare o himeră,
Ca o simplă mângâiere
Omul speră.

În momente fericite
Tot mai speră fericiri
Și mereu clădește 'n minte
Năluciri.

Însă, la remărginire
De ne poartă cumca visul,
Pe tot pune stăpânire
Necuprinsul.

Aurel M. Ionescu

Biserica deșă ruginoasă în care se află mormântul lui Cuza

SĂRBĂTOAREA CRĂCIUNULUI nu este de origină păgână

Cu ocaziunea sărbătorii Nașterii Domnului, din anul trecut, s'a ridicat prin presă chestiunea cum că sărbătoarea Crăciunului ar fi de origină păgână și anume că ea nu ar fi altceva decât transformarea sărbătorii soarelui, care se practică în lumea păgână și în deosebi, la popoarele germanice.

Cei ce susțin această părere nu pot avea dreptate; căci, precum vom vedea mai la vale, sărbătoarea Crăciunului, așa cum se practică în biserica creștină, nu are nimic de a face cu serbările păgânești, cari aveau loc în a doua jumătate a lunii Decembrie, numite Saturnalii, în onoarea zeului Saturn, protectorul agriculturii și al soarelui, când începea să se mărească ziua și din care pricină, soarele se numea învingătorul naturii.

În genere, toate sărbătorile creștine nu au nimic de a face, nici cu sărbătorile păgâne, nici cu cele eвреiești, deși multe din ele, cad în același timp cu unele sau altele din sărbătorile eвреiești sau păgâne. Această coincidență, are cu totul altă explicație, pe care o vom lămurii de aici înainte.

Sărbătorile bisericii noastre, sunt instituții curat creștine, în amintirea evenimentelor petrecute în creștinism. Ele reproduc, în cursul unui an, aproape toate faptele însemnate, cari s'au petrecut în cursul istoriei bisericești dela venirea Mântuitorului până în timpul statornicirii creștinismului și a triumfului său asupra păgânismului greco-roman.

Mântuitorul venind în lume a statornicit o religie cu caracter universal și etern.

Așa fiind, religie creștină trebeia să-și aibă începutul odată cu începutul lumii și al omului, și să-și continue lucrarea în tot cursul istoriei religiei Vechiului Testament. Dar creștinismul apărură, chiar dela început, ca o religie nouă, care tindea să înlocuiască nu numai religie Vechiului Testament, dar și toate religiunile păgâne, cari se născuseră în cursul vremurilor.

Din această cauză, Mântuitorul opuse realitatea faptelor dumnezeiești, pe cari le îndeplini în cursul activității sale mesianice, tuturor instituțiilor prefigurative din Vechiul Testament, cari erau numai o pregătire a lumii pentru venirea Sa pe pământ.

Așa se explică, de pildă, de ce moartea și învierea Domnului, cad în același timp cu Pasha eвреilor, înființată în memoria eliberării lor din robia Egiptului și trecerea prin Marea-Roșie, pentru că și învierea Domnului însemna eliberarea lumii din robia sau osândirea la care fusese supusă ea prin păcat, și trecerea dela moarte la viață întrucât toți următorii credincioși ai Mântuitorului, vor învia spre moștenirea vieții de veci. Astfel, în Vechiul Testament, eliberarea eвреilor din Egipt și trecerea prin Marea-Roșie, prefigurau eliberarea omenirii din osânda păcatului și învierea credincioșilor spre viața de veci, fapt cari aveau să se realizeze prin venirea Mântuitorului.

Pogorârea Duhului Sfânt asupra Apostolilor a avut loc în aceeași zi, când eвреii serbau amintirea despre darea legii pe muntele Sinai. Or, creștinismul fundat în lume, prin pogorârea Duhului Sfânt, asupra A-

postolilor, precum se pogorâse binefacerile legii Vechiului Testament asupra poporului eвреiesc.

Odată ce eвреii îmbrățișau creștinismul, ei părăseau instituțiile Vechiului Testament, întrucât aflau acum, în creștinism realitatea și însemnarea adevărată, pe cari le aveau sărbătorile instituite în Vechiul Testament.

Apostolii au urmat același drum, indicat de Mântuitorul, iar urmașii lor au procedat la fel în cursul istoriei bisericești și față de Iudei și față de Păgâni. Astfel, atât Apostolii cât și urmașii lor, au serbat evenimentele, cari aduceau aminte de fapte din viața Mântuitorului chiar dela început, independent de serbările Vechiului Testament; dar, când s'a prezentat ocaziunea ca aceste serbători să fie contrapuse unor sărbători iudaeice sau păgâne, unite cu orgii și meravuri rele, ei au mutat serbătorile creștine în perioada acestor sărbători, spre a le combate.

Așa s'a petrecut cu sărbătoarea Nașterii Domnului. La început, creștinii din orient, serbau Nașterea Domnului (Crăciunul), la 6 Ianuarie odată cu sărbătoarea arătării Domnului la Iordan, spre a primi botezul dela Ioan și care se numea în grecește „epifania”.

Până la Clement Alexandrianul, conașcătorul școlii de catehumeni din Alexandria Egiptului, pe la finele secolului II, nu vorbise nimeni despre această indoită sărbătoare. El, însă, în scrisoarea sa „Stromata”, cartea I. Cap. 31 spune că ereticii gnostici din partida lui Basilide, au început să serbeze Nașterea și Botezul Fiului lui Dumnezeu la 6 sau la 10 Ianuarie.

Față de acest fapt biserica desigur că a căutat să rânduiască bine sărbătoarea aceasta, spre a o opune ereticilor Basilidieni, cari o serbau în felul lor eretic. Cel dintâi document lămurit, din care aflăm cum că biserica făcea această sărbătoare a epifaniei la 6 Ianuarie, apare tocmai în anul 304, în actele martiriului Sfântului Filip, episcop de Herculă în Tracia. Desigur, biserica nu avusese până acum, ocaziune să vorbească despre această sărbătoare, deși ea va fi existat dela început. Acum, însă, biserica va fi hotărâtă după cum se vede, ca toți creștinii să serbeze cu strictețe Nașterea și Botezul Domnului, la 6 Ianuarie, spre a contrapune ereticilor.

La popoarele vechi ca și la Iudei, ziua nașterii cuiva se sărbătorea în mod deosebit. Aceasta o făceau și regii. Așa, știm din Sf. Evanghelic, că Irod își serba ziua nașterii cu mari petreceri la curte și că, la o astfel de sărbătoare, a pus să taie capul lui Ioan Botezătorul. Desigur că și Mântuitorul, în cercul familiei sale și al prietenilor își va fi serbat această zi.

Dar, la cei vechi era obiceiul ca, mai ales după moartea persoanelor însemnate să le comemoreze amintirea prin serbarea zilei de naștere a lor, numită genesia.

Creștinii chiar dela început însă obișnuiră a serba, pentru martiri, în amintirea lor, în loc de ziua nașterii, ziua morții lor, spre viața de veci. Astfel, creștinii cari serbară dela început învierea Domnului și Pogorârea Duhului Sfânt la 50 zile după înviere, vor fi serbat și ziua nașterii sau arătării lui în lume, odată cu arătarea la Iordan, în ziua de 6 Ianuarie.

În occident nu se face nici o amintire, înainte de sinodul I ecumenic dela 325, cum că ei ar fi serbat

epifania ca creștinii din orient. A-pare, iasă, în occident, sărbătoarea Nașterii Domnului singură și anume, la 25 Decembrie.

Cea dintâi știre despre serbarea Nașterii Domnului la 25 Decembrie, în Apus, o aflăm în o listă a sărbătorilor bisericesti și a comemorării martirilor, intitulată *depositio* (în-greparea) *martyrum*, care se află consemnată în calendarul filocalian, publicat, pe la 336, de către Dionis Filocalus.

Cu toate acestea, sărbătoarea Nașterii Domnului, era cunoscută la creștinii din occident, înainte de 336; însă, nu la 25 Decembrie, ci la 28 Martie, după cum vorbește cartea „*De Pascha computus*“, scrisă la 243, în Africa sau Italia și consemnată în operele lui Ciprian 258.

De sigur că și creștinii apuseni vor fi serbat ziua Nașterii Domnului, dela început odată cu epifania, ca și cei din orient; dar aici biserica a fost nevoită să mute sărbătoarea Nașterii la 25 Decembrie, ca să contrapună urâtelor obiceiuri păgâne dela serbările saturnalii, cari începeau pe la 17 Decembrie și se terminau la 1 Ianuarie.

Serbările Saturnalii erau unite la Romani, cu petreceri, jocuri și desfrânări, în amintirea epocii de aur a zeului Saturn, care se zice că ar fi domnit oarecând în Italia și ar fi adus fericele țării, învățând pe locuitorii să lucreze pământul. Ca să facă să înceteze aceste petreceri, și ergii neînchippite, biserica apusană, a mutat serbarea Nașterii Domnului la 25 Decembrie și a făcut să fie precedată de post și înfrâuare, ca să tempereze moravurile cele urâte din acel timp.

Această transpunere o putea face biserica, cu atât mai mare folos, cu cât în același timp cu serbările saturnalii, avea loc și serbarea soarelui, numită „*Dies natalis invicti solis*“, adică: ziua nașterii soarelui învingător al naturii, când ziua începea să crească în detrimentul nopții; iar Mântuitorul, care se născuse în lume, era numit în profeția Maleahi (4.2) *soarele dreptății*.

Acest soare născut în lume, era acela, care avea să îndrepte popoarele către adevărata închinare; și, deci, lesne putea să se producă schimbarea moravurilor, cari se închinau acestui soare al dreptății.

Statornicia acestei sărbători la 25 Decembrie din apus, trecu și în Orient, prin elul Sf. Ioan Hrisostom, care o recomandă creștinilor din Constantinopol, ca să fie serbată la 25 Decembrie, iar Botezul la 6 Ianuarie. Astfel, după anul 400, aceste săbători se celebră, cu și în occident, aproape în tot orientul.

Pe lângă germanii păgâni, vor fi serbat, întâi de toate, ziua soarelui ca și păgânii Romani, cari o împărtășiră din extremitatea orient, dela păgânii de acolo, în cari cultul soarelui era în vigoare, dar biserica nu a putut transforma această sărbătoare a lor, în sărbătoarea Nașterii Domnului (Crăciunul), de oarece sărbătoarea Crăciunului există, în biserica creștină, cu mult mai înainte de creștinarea germanilor, care are loc abia după 450, deci tocmai în secolul V.

Dacă părțile germanice de pe malul stâng al Rinului și din jurul pârului, supuse Romanilor, erau creștine încă de pe la începutul secolului al IV-lea, acestea nu au putut influența într-un nimic biserica, pentru că viața bisericească de aici, nu a lăsat nici o urmă de influență, nici pe terenul artelor, nici al cultului creștin, ci au dispărut de vreme.

Constatarea acestora sunt făcute de toți autorii, cari au studiat monumentele arhitecturale, picturale și aghiografice, încât rămâne sigur că, sărbătorile păgâne aflătoare la Germani, nu au putut să impună creșterea sărbătorilor creștine și cu atât mai puțin sărbătoarea Crăciunului, care era practică mai întâi și mai de mult în orient.

Arhmandrit Gheontie Nicolau

Arhimandrit Gherontie Nicolau

BLESTEM

*Du-te, dragă, sănătoasă
Prin liniștiri din visări,
Să tot mergi trecând în cale,
Nouă mări și nouă țări...*

*Dincolo de lumea noastră
Tinda drumului s-o ai,
Să tot mergi și zi și noapte,
Până când ți-o zice: stai*

*Doar de munti să dai în cale,
Cu prăpăstii și cu stânci;
Doar de ape revărsate
Pește râile adânci.*

*Apoi dorul să te prindă,
Toate să te vezi contrar,
Ce-i frumos urât să-ți pară,
Dulcele să-ți pară-amar.*

*Iar de-i vrea să-mi scrii vre-o dată,
Să-mi tot scrii și iar să ștergi,
Să nu poți nici o durere
În mici slove să-ți-o legi.*

*Să te întorești pe căi gresite,
Și să mergi necontenit,
Apoi să te învingi pe toate,
Să ajungi la cel dorit.*

*Ai să plângi, să-mi ceri ertare,
Năpăcat am să te cert,
Va fi prea târziu, copilă,
N-am să pot să te mai ert.*

*Du-te, du-te sănătoasă,
Roabă dorului năntang,
Știu că n-am să-mi es din minte,
Ca pe urmă să te plâng...*

Stelian Vasilescu

Săptămâna teatrală

ZAZA

În loc de *Strigoii*, iată pe *Zaza*. Parcă-i o ironie. *Strigoii* sunt la Teatrul Regina Maria, iar *Zaza* este la Teatrul Național. E într'adevăr o ironie. Neplăcută însă e numai pentru Teatrul Național care, în privința repertoriului, nu rivalizează nici măcar cu simpatica Companie Marioara Voiculescu-Bulandra. Ironia devine dureroasă. Trece.

Am pus alături pe *Zaza* și *Strigoii* ca să justificăm ordinea. *Strigoii* s'au jucat înaintea comediei care a dat prilej d-rei Filotti să facă o creație interesantă. Astfel *Strigoii* ar fi trebuit să aibă întâietate. Totuși lăsam opera marelui norvegian pentru săptămâna viitoare. *Strigoii* nu vor pierde nimic așteptând. Cu cât îi vom lămurii mai bine, cu cât îi vom adâncii mai temeinic, cu atât o să descoperim mai multe frumuseți și vom contribui poate la înțelegerea și popularizarea ibsenismului. *Strigoii* e o dramă care rămâne, a cărei valoare crește pe măsură ce trece vremea. *Strigoii*, dacă vrei să-i înțelegi și să-i îndrăgești, trebuie să-i vezi și să-i revezi. Pe când *Zaza*? O. *Zaza* e deajuns s'o vezi odată ca s'o uiți a doua zi și să nu mai râvnești s'o vezi niciodată. *Zaza*, dacă nu te grăbești să-ți dai seama ce este atunci, în pripă, amenință să dispară și să-ți lase regretul de-a nu fi spus nici o vorbă despre cecece a făcut într'însa d-ra Filotti. *Zaza* este din multimea cea nesfârșită a pieselor care se joacă și care nu lasă nici o urmă.

Iată de ce în loc de *Strigoii*, vorbim îndată despre *Zaza*.

Nici o amenințare și nici o ademenire din lume n'ar fi în stare să ne facă să spunem că ne-a plăcut *Zaza*. Ar fi o crimă a spune că ne-a plăcut. Dar că d-ra Filotti ne-a plăcut și că, în general, interpretarea nu ne-a displăcut, aceasta da. Și de altfel piesa pentru aceasta pare a fi

făcută și pentru aceasta pare a fi fost luată în repertoriul Teatrului Național, probabil primul și ultimul teatru oficial care se poate fâli cu *Zaza* în repertoriu.

Întii și întii *Zaza* nu e o piesă. E un rol foarte gros, foarte variat, foarte frumos. Și atât. Toată drama e o situație și se petrece numai în sufletul eroinei. Nu există nici o ciocnire. *Zaza* e o cântăreață de cântăcenceri, diăguță. Iară carte și cu multă inimă. Dint'o glumă sau dintr'un capriciu se îndrăgostește serios de un bărbat însurat, Dufresne. Ea nu știe că Dufresne e însurat și el nu-i spune. Pe urmă ea află că Dufresne e însurat. Aceasta ar vrea să fie drama. Și e falsă toată și imunită într'un sos sentimental-realist-comic. Nici măcar scene singuratiche puternice n'are. N'are nimic în afară de rolul eroinei.

Rolul însă e interesant. Dacă nu ne înșelăm a și fost scris pentru Réjane, pentru ca să dea posibilitatea acelei mari virtuoză teatrale să-și etalezze într'o singură seară toată gama însușirilor sale artistice.

În actul întâi, care se petrece în culisele unui teatru de varietăți și care e destul de pitoresc. *Zaza* se fardează, se îmbracă, se desbracă, cochetează, cucerește, se ceartă, e aproape să se bată cu o camaradă, e sălbatică și moșică. În actul al doilea inubește și e duioasă, adoră și o pățimășă, vrea să placă și e caldă. În actul al treilea e disperată și furioasă, e mișcată și are sentimente materne, e delicată și resemnată... Nu mai continuăm. În *Zaza* sunt toate calitățile și cusururile femeii. Dacă toate acestea ar fi strâns, coordonate, stilizate, armonizate și așezate într'un cadru omenesc, ar putea face un tip sau chiar un caracter. Dar, dimpotrivă, o deslănare ciudată îți aduce meren aminte că în cutare moment autorii au vrut să pună pe acrită să fie perversă, în cutare scenă să fie naivă, în cutare clipă să fie îndrăcită — și așa impresia primită e rea și nu te mișcă.

Am văzut acum vreo cițiva ani pe Réjane în *Zaza* și am plecat după actul al treilea. Toată virtuozitatea marei artiste nu era în stare să te oprească până la sfârșit. Luni seara însă am stat până la sfârșitul actului al cincilea. Anziseam că în actul final este pe scenă un automobil veritabil care se pune în mișcare și o dăce pe *Zaza* acasă. Mărturisim că am stat să vedem automobilul și să ne aducem aminte de vremurile bune când *Ocolul pământului* și *Călătoria Lizetei* erau evenimente artistice la Teatrul Național. Și a fost bine automobilul...

D-ra Filotti a desfășurat mult talent și multă frumusețe în *Zaza*. Nu vom spune că a fost desăvârșită în rol. I-am aduce o ofensă. D-ra Filotti e tânără și mai are destulă vreme să ajungă la desăvârșire. Dar a fost bine. A jucat cu mare trageră de inimă și a avut momente când a îndulșat lumea. În scenele de iubire a avut căldură și poate prea multă călinerie. Vorbim de scenele din actul al doilea și al patrulea. A subliniat bine scena cucereții din actul întâi, deși poate prea tare. Mai puțin discreție ar fi fost poate mai potrivită cu toată finețea firei d-sale. Strălucit a desenat tot actul final. Aici era în elementul său și a stors admirații nuanțate... În orice caz d-ra Filotti e pe drumul progresului. Dela *Bestia la Zaza* e o evoluție frumoasă, o înălțare continuă. După *Zaza* trebuie să ne așteptăm la lu-

Palatul de la Ruginoasa a lui Alexandru Ioan I Cuza

cruri de preț. D-ra Filotti, chiar astăzi, este unul din cele mai interesante talente ale Teatrului Național.

L. Rebreanu

MUZEUL REGIONAL DE LA HIRȘOVA

Eram copil pe atunci, chiar elev al domnului Cotovu, și cînd în timpul liber ne chema la școală să aranjăm bolovanii și lucrurile adunate în odaia de alături de clasa noastră, eram mindei — cei pe care ne chema — căci aveau ocaziunea să pătrundem în odaia aceea, pe care o priveam ca pe ceva tainic și în care pășeam ca în biserică.

Simțimintul meu de copil nu mă înșela. În mod învluțat, prin instinct, simțeam că e loc sfînt acolo unde căleam. Fără să-mi dau seama, fără să cuget, pare că înțelegam că acolo e munca unui om, a unuia care prin o muncă fără de preț și cu jertfe neprețuite, adunase la un loc atîtea și atîtea lucruri, care ne vorbește despre trecutul acestei regiuni — Debrocea.

Domnul Vasile Ioan Cotovu, care e întemeietorul și directorul frumosului muzeu, cînd se uita la tot ceea ce cu strădanie adunase aci, privea la ele ca la niște moaște sfînte și văzînd că se înfăptuiește gîndul cel mare al său — de a întemeia un adevărat și prețuit muzeu regional — o lacrimă de bucurie și mulțumire sulețea și venea să ude această muncă unită cu jertfă.

De la început pare că Dumnezeu i-a hărăzit o răsplătire a muncii sale: muzeul său a avut onoarea să fie inaugurat de Iosufi Marele Rege dispărut, Carol I, cu ocazia unei excursiuni pe Dunăre, cînd a vizitat și orașul nostru.

În fruntea cărții de aur a muzeului și bibliotecii — căci muzeul are și o bogată bibliotecă — stă iscălit chiar Regele Carol I, care cu cuvînte frumoase, îndemna la lucru mai departe pe domnul Cotovu.

Faptul acestei inaugurări a fost imortalizat de directorul muzeului, prin punerea a două plăci de marmură în muzeu, pe care vizitatorul citește deoparte în latinește, iar pe de altă parte în românește, că muzeul a fost inaugurat de Regele Carol I.

Muzeul și biblioteca sunt instalate în două odăi ale școlii primare de băieți. Și sunt adunate atîtea lucruri acolo, încît oriunde vizitează, recunosc că ar fi trebuit o odaie cel puțin de două ori pe atît. Și nu se poate nimic opri, de a nu-și arăta regretul, față de domnul Cotovu, că odaia nu-i mai mare.

Dar domnul Cotovu e omul faptelor și cînd a pornit să facă ceva, nu se lasă cu una cu două. Un gînd frumos, măreț îl stăpînește, încă de mult timp: acela al clădirii unei case speciale pentru muzeu și bibliotecă, în care scop a și căpătat un loc de la comună, pe una din canaralele ce se ridică de amîndouă părțile orașului.

Pare că expro domnul Cotovu a ales pentru muzeu acest loc înalt: pentru ca din înălțime să ne vorbească trecutul, învățînd să trăim viitorul.

Îi va trebui însă multă muncă încă, pentru adunarea fondurilor necesare efectuării clădirii. În acest scop a căpătat promisiunea domnului profesor universitar N. Iorga, care de cînd a vizitat muzeul, ea să

țină o conferință, pentru formarea primului fond. Dacă n'ar fi fost aceste vremuri critice, poate că în cursul și-ar vedea visul cu ochii. Dar domnul Cotovu nu disperă, e omul răbdării și al perseverenței.

Însemnătatea acestui muzeu regional, cel mai de seamă din țară (după cum arată decretul de decorare cu benemerenti clasa I, ce i s'a acordat domnului Cotovu), m'am hotărît ca în câteva articole să vorbesc despre el. Și sunt atîtea de spus! Fiecare secțiune: etnografică, geologică, numismatică, zoologică și c. l. poate forma subiectul unui articol.

Meritul cel mare al acestui muzeu e mai ales faptul, că n'a servit numai ca să fie văzut de unii vizitatori și de isemitorii Hirșovei ca curiozitate, ci oameni de știință: d. I. Simionescu și d. Parvan au făcut multe studii aci, servind astfel științei, după cum voiu arăta la timp.

An fost mulți apoi, cari au luat de exemplu opera domnului Cotovu, imitîndu-se în multe orașe aceea ce d-a sa a făcut în acest colț de țară — în Hirșova, care-i datorește o neînmurită recunoștință, pentru cinstirea ce i-o face această operă de mult preț a sa.

D. G.

PASTEL

*Tresare-albastrul risător,
În largurile sumbre,
Să speriate, sub un nor,
Se-adună pile de umbre.*

*Pe-o culme-aprinsă 'n fund de zări
O poartă de-aur crește
Spre alte lumi, cu depărtări
De vise și poveste.*

*Spre culme urcă-un călăreț,
Pe-un col alb de spume,
Ajunge 'n poartă... sălăreț,
Dispare 'n altă... lume.*

Adrian G. Roșianu

Flăcăi celebri

Apostolul Pavel în epistola I, către Corinteni, cap. 7, vers. 38 zice:

„În sfîrșit acela care se însoară bine face, acela însă care nu se însoară, face și mai bine“.

Nu vreau să mă ocup de motivele cari fac pe bărbați să nu se însoare, nici nu vreau să mă pronunț pentru sau contra căsătoriei. Constat însă că între flăcăi au fost bărbați celebri. Astfel celebrul naturalist și explorator Alexandru de Humboldt a rămas flăcău.

O doamnă franceză îi cere odată socoteală pentru aceasta, întrebîndu-l că oare în pieptul său de savant n'a simțit săgețile zeului Amor: „Dragostea mea o pun întotdeauna pentru știință“, răspunde marele savant. El voia conform Bibliei, să nu servească „la doi stăpâni“. Nici filosoful Leibnitz nu voia să știe de căsătorie. El avea principial, că trebuie cineva să se gîndească 40 de ani, până cînd să facă un pas atît de însemnat. Și cînd voi să-l faci, femeia căreia îi ceruse mîna îl refuză. Pentru ce? Pentru că și ea se gîndise ca și el.

Un flăcău incorigibil fu și marele astronom Newton, care ea să dovedească că soția este de prisos, își gătea singur mîncarea, deși avea o menajeră. Deasemenea și filosoful Rousseau a rămas flăcău.

Între flăcăii celebri ai timpurilor

trecute însir pe: Spiritualul filosof grec Plato, care în „amor“ vedea mai mult o problemă decît un fapt practic. (Amorul platonice este o legătură sufletească între două persoane cari cultivă frumosul). Petrarca, a cărui iubire pentru Laura era numai ideată, Voltaire, Tasso, care era amoretat nebun, dar numai platonice. Dante, care tot astfel iubea pe Beatrice, Spinoza, Calderon, etc.

Între flăcăii celebri din timpuri mai noi citez pe Kleist, care strica-se logodna și mai tîrziu se sinucise din cauza că iubea la nebunie o fată frumoasă. Au înnebunit din cauza amorului scriitorii Grillparzer, Hemerling și Lenau. Celebrul filosof Nietzsche zicea sarcastic: Cînd te duci la o femeie, nu uita să iei gîrbaciul. Flăcău a fost și Schopenhauer.

Între bărbații de stat, cari au rămas flăcăi, citez: Leon Gambetta, al doilea cancelar al imperiului german, generalul Caprivi, Windhorst, etc.

Artiști flăcăi au fost Raffael, Michel-Angelo, Leonard da Vinci, Beethoven, etc.

Tot flăcău a fost și marele filosof Kant.

Cornel Scurtu

Viața artistică și literară

La sfîrșit clădirea Teatrului Național se va repara.

Lucrările vor începe în Mai.

E de sperat, că înfrumusețarea acestei clădiri, în care se frămîntă emoții de artă superioară va deveni efectivă.

„A fost un om“ este titlul unei piese dramatice, ieșită din colaborarea d-rului Anton Ionescu și colaboratorului nostru Leontin Iliescu.

Autorii ne-au invitat la citirea completă a piesei lor în 5 acte.

„A fost un om“ e o dramă socială, — subiectul e motivat de conflictul dintre muncitorii, insectați de un trair mai omeneș și patroni, cari uneori pot fi oameni de treabă, dar se găsesc în majoritatea cazurilor deotați, porniți din rîndul lucrătorilor, cari sunt mai anihilizați în regres și mai opaci la răsfrîngerea nevoilor celor obidiți ca veritabilii lor stăpâni. Drama lui Anton Ionescu și Leontin Iliescu înfățișează aceste 3 categorii sociale: lucrători, ariviști trădători și patroni.

Autorii au căutat să prezinte nu atît lupta de idei, desfășurarea impetuoasă a motivelor puternice care o pot determina, dar care adesea poate să sucumbă în dizertații literare, frumoase ca tratate verbale, dar neadoptate emoții dramatice. Ei au prezentat caractere întregi, precis conturate și acestea intră în conflict, conduc acțiunea piesii și o sfîrșesc surprinzător de frumos.

Dacă ar fi să credem celei dintîi impresii, procurată de lectură, „A fost un om“ e o piesă, care va căpăta în intensitate, cînd va figura pe scenă; oăci are atîta acțiune vie, pe care lectura n'o poate decît cel mult prezenta ca închipuire.

E o întrebare însă, vom vedea această piesă reprezentată?

Rabindranath Tagore a scris o piesă, „Malini“; acțiunea s'ar petrece într'un mediu magic.

Piesa se va juca la Londra.

SACUL CU GLUME

La recrutare.

Medicul grăbit ordonă :

— Să intre primul om.

Sentinela, dela ușă, strigă îndată :

— Adam, vino !

Și veni unul care era, firește, tot gol ca și Adam.

Maestrul Zugrăvescu primește vizita unui finar care vine să-l consulte.

— Precum știți, zise tinărul, am multe dispozițiuni artistice. Mă frămînt însă cu gîndul, și am venit la d-ta să cer povață ce să fac : să mă consacru picturii ori muzicii ?

— Muzicii, îi răspunde maestrul numaidecît.

— Dar nu m'ai auzit niciodată cîntînd...

— Așa e. Ți-am văzut însă tablourile.

Un mic ampoiata bolnav se duce la un mare medic, specialist. Îl face bine. Pentru această minune, specialistul cere să îi plătit cu 300 de lei. Ampoiata recunoscător, dar speriat, începe să se plîngă spunîndu-i că e plătit numai cu o leafă de 150 lei pe lună și prin urmare...

— Bine, am înțeles, răspunde esculapul, dă-mi pe jumătate numai.

Ampoiata continuă vîităturile, bătînd acuma asupra scumpetei lucrurilor.

— Bine, bine, pîntrerupse medicul, să nu-mi mai dai nimic. Am făcut și eu un bine unui om, și pace. Dar, explică-mi un lucru: de ce ai venit la mine, cînd știai că vizitele mele se plătesc scump ?

— A, domnule doctor, răspunde ampoiata ridicînd fruntea cu mîndrie, trebuie să știți că, atunci cînd e vorba de sănătatea mea, nu mă uit la bani.

Servitoarea cea nouă e așa de tristă că doamna, primind-o în serviciu, nu se poate opri să nu o întrebe :

— De ce ești așa tristă? Poate că ai pe bărbatul d-tale dus la război?

— Ah, cucoană, răspunde ea oftînd, așa este: căteși trei sunt duși la război.

Copilul cucoanii Săftica a căzut la examen. De această nenorocire se plînge astfel vecinii sale cucoana Marghioala :

— Inchipuiește-ți, soră dragă, că d-l profesor s'a apucat să întrebe pe bietul băiat de o mulțime de lucruri întîmplătoare acum nu știu cîți ani, pe cînd Costicică al meu nici nu era născut !

CASA de SANATATE

— SPECIALA PENTRU —

— BOALE DE FEMEII —

— SUB DIRECȚIA —

DOCTORULUI I. KIRIAC

Chirurg primar; Șeful serv. de gynecologie al Spitalului Eforiei

SECȚIE SEPARATĂ PENTRU BĂRBAȚI (hemoroide, hernii, tumori, calculele vesicale stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ieremia 8, în dosul Teatrului Național

— TELEFON 2/96 —

NOUA SERIE

a marilor și
valoroaselor

PREMIU

ce oferă ziarul „UNIVERSUL” abonaților săi, la tragerea din luna Mai 1916

Lei 5.000

IN BONURI COMUNALE 4%

cu cuponul de Mai 1917

Un dormitor complet de bronz

pentru 2 persoane, compus din 2 paturi de bronz, cu somiere, 2 noptiere, și un elegant javeir cu oglindă, special lucrate de cunoscuta fabrică de mobile de bronz M. Gutman, București, str. Sf. Apostoli, furnizorul celor mai mari case particulare Vile și Hoteluri.

Un elegant BUFET lustruit mahon

având 3 despărțituri cu placa de marmoră și oglindă, cumpărat dela „Compania Americană”, mare depozit de mobile, strada Carol No. 74, etaj I

Un dormitor de lemn fin

construit în marea fabrică de mobile de lemn Marin V. Ganea șoseaua Mihai-Bravul No. 37 și str. Șerbăniei No. 10. Succesala: Calea Victoriei No. 107.

Un gramofon „Gigant” cutia lustruită mahon, mecanismul extra forte, cu arc dublu, cântă 7 cântece după un remontagiu. „Pavilionul de alamă”, de cea mai mare mărime, Brațul acustic conic ultima perfecțiune. Diafragma „Exhibition”, inclusiv 6 plăci duble (12 cântece) opere alese. Acest gramofon este cel mai puternic și inzebrat cu o mecanică foarte solidă, merge aproape jumătate de oră, după un remontagiu. Ne-a fost furnizat de Marele magazin de muzică JEAN FEDER, furnizorul Curții Regale, București, Calea Victoriei 54.

10 Lăzi cu diferite produse ale renumitei Case „Bresson”

fabrică de lichouri, siropuri și cognacuri, au fost cumpărate pentru premiile ce le oferim abonaților noștri la tragerea din Mai 1916

Una vioară fină cu cutie forma vioarei căptușită cu catifea, inclusiv arcuș cu capra de fildeş, garnitură de coarde englezești, camerton și surdină; Una chitara fină de palisanderu; Un clarinet de abanos fin, cu 8 clape de nichel și brăjară jos la corpul de rezonanță, inclusiv 12 pene de rezervă. Aceste toate ne-au fost furnizate de Magazinul general de muzică „La Harpa”, București, str. Colței nr. 5, renumit în toată țara pentru deosebita calitate a mărfurilor ce debitează.

Una pușcă de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel, „Bayard” din renumita fabrică de arme „Pieper-Bayard”. Această armă are 4 săvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuița atât pulbere neagră, cât și pulbere fără fum; Una carabină semi-automată de mare precizie Pieperi cu tirul garantat precis; Un revolver automat; Un flacon „Thermos”, de 1 litru, care menține temperatura lichidului (cald sau rece) în timp de 48 de ore, cumpărate dela marele magazin de arme și biciclete B. D. Zisu, furnizorul Curții Regale, calea Victoriei 44, Buc.

Jumătate garnitură mobilă de bambu, pentru salon, compusă din: Una canapea, două fotoliuri și patru scaune elegant tapisate; Una măsuță de bambu; O oglindă venețiană de cristal; Una etajeră de bambu; Un suer de bambu cu oglindă de cristal pentru antreu; toate acestea cumpărate de la marele magazin de mobile Mareș Dattelkremer, str. Carol 62, București.

Cincai chinare igienice după măsură, calitatea I-a, (Briul lui Iov), singurul brevetat în țară și inventat de d. căpitan Iov, din Fitești, care are proprietatea de a preveni și vindeca chiar boale vechi, de: stomac, rinichi, constipație, șale, după cum se constată din numeroasele scrisori de mulțumire primite de la persoanele ce-l poartă.

15 flacoane a câte 1 kilo, apă de Colonia Camelia, puternic parfumată cu liliac, măgăritar, violette, zambile, heliotrop și Verveine, furnizate de renumita fabrică de parfumuri „Camelia”, A. S. Aftalion, str. General Florescu nr. 6, București.

1 Coșuleț de metal fin argintat pentru servit pesmeți; 1 Vas automat pentru unt, de metal fin argintat cu interiorul de cristal; 1 serviciu de dejun de alpaca argintat conținând 2 ouare, 1 vas pentru unt și 2 solnițe mici, toate pe un suport elegant; 1 fructieră de metal alb fin argintat; 1 baston cu mineralul de argint veritabil marcat de stat; 1 pungă de alpaca fin argintată; 1 Cutie căptușită cu mătase ros conținând: 1 încheietoare de ghete, 1 încheietoare de mânuși, 1 mașină de întins mânuși, 1 os de pantofi, toate de metal foarte fin argintat; 1 pendulă mare de salon de stejar închis cu bătaie frumoasă și întorcându-se odată la 15 zile. Furnizate de marele Magazin de bijuterii, Frații Roller str. Carol 50 Etaj I.

5 ceasornice de argint pentru buzunar având inscripția ziarului „Universul”; 5 ceasornice pentru birou cu pedestal de cristal, tot cu aceeași inscripție; 5 ceasornice de perete frumoase pictate, se întorc la 8 zile, tot inscripția ziarului „Universul”; 5 ceasornice nichel, având și aparat Pres-Papier.

8 Lămpi de masă complete cu sita sticlă și abatjour dând lumina la fel cu gazul aerian, revenind mai estin ca orice fel de iluminat și chiar decât petrolul. Aceste lămpi ne-au fost furnizate de firma Gassalid, asociația dr. V. Rosculeț și Coșii R. și G. de Roma, București str. Dr. Lueger No. 5.

50 dejunuri copioase la marele restaurant Europa din Pasagiul Român.

Un lavabou de faianță englezesc, alb, pe un picior de fontă vârsit și lăcuit alb, cu ventili de scurgeri cu lanț nichelat, Bateria de scurgere din alamă fin nichelat, furnizat de Teich & C-nie, succesor Carol Weirlich, Telefon 6/71.

5 asortimente complete din produsele cosmetice „Flora”, compuse din: cremă Flora, 1 cutie pudră Flora, 1 Săpun Flora, 1 sticlă Capilogen Flora, 1 pomadă Flora, 1 sticlă lapte de crin Flora, 1 săpun de lapte de crin 1 apă de gură Bucol, 1 pastă de dinți.

4 Splendide sacheuri pentru dame.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din „Memoriile Regelui Carol” tipărit anume pentru abonați

Notăți bine: dând aceste mari premii de valoare abonamentele sunt reduse la 18 lei pe an; 9.15 pe 6 luni; 4.65 pe 3 luni

Pentru concursarea la premiile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe 6 luni 15 și cei pe 3 luni 5 bonuri. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri pentru tragerea următoare. Administrația „UNIVERSULUI” nu întrebuițează încasatoai

Plata abonamentelor se face direct la Casa administrației ziarului, prin mandat poștal sau în persoană